

РОЛЬОВА ГРА ЯК МЕТОД НАЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Тетяна Щокіна (Харків, Україна)

Комунікативний підхід, як ефективний засіб формування іншомовної мовленнєвої компетенції є найбільш прийнятний у підготовці сучасного студента. Реалізація комунікативного підходу означає, що формування іншомовних мовленнєвих навичок і умінь відбувається шляхом і завдяки здійсненню студентом іншомовної мовленнєвої діяльності, а процес навчання іноземної мови будується адекватно реальному процесу мовленнєвого спілкування. Комунікативний підхід зумовлює цілі, принципи, зміст і методи навчання іноземної мови, а методи навчання, у свою чергу, реалізуються у методичних прийомах. Одним з найбільш ефективних і доцільних прийомів при роботі зі студентами є рольова гра.

Розвиваюче значення гри полягає в самій її природі. Гра – це завжди емоції, активність мислення, увага та уява. Використання ігрового методу навчання сприяє розвитку пізнавальної активності студентів у вивченні мови.

Сама назва "рольова гра" свідчить про те, що в ній студенти отримують певну роль, яку вони повинні зіграти. Рольова гра орієнтує студентів на планування особистої мовленнєвої поведінки і прогнозування поведінки співрозмовника. Рольова гра передбачає елемент перевтілення студента у представника певної соціальної групи, професії, тощо. Через це

рольові ігри часто сприймаються студентами як реальна дійсність: студенти дістають у них можливості для самовираження, яке здійснюється за умов виконання таких ролей. Рольова гра є ефективним засобом, що моделює різні комунікативні ситуації, які можуть виникнути в реальному житті. Кожен гравець виступає як частина соціального оточення інших і демонструє шаблон, у рамках якого він може спробувати свою власну чи групову поведінку. Кінцевою метою рольової гри є відпрацювання комунікативних навичок та умінь.

Е. І. Пассов виділяє шість основних цілей застосування ігор на занятті: 1. розвиток необхідних здібностей і психічних функцій; 2. розвиток певних мовних умінь; 3. формування певних навичок; 4. розвиток уміння спілкуватися; 5. пізнання фактів культури; 6. мимовільне запам'ятовування мовного матеріалу [Пассов, Кузовлева, 2010: 564].

Структура гри включає в себе кілька етапів. Мінімальним набором складових можна вважати підготовчий етап, етап проведення гри і етап підведення підсумків. Обов'язковими складовими сюжетно-рольової гри є ролі, сюжет, вихідна ситуація, відносини між граючими. Незважаючи на різні методики проведення, ключова роль в організації та проведенні рольової гри належить організатору. Викладачу необхідно вміти розробити сюжет гри, розподіляти ролі з урахуванням індивідуальних особливостей тих, хто залучений до такого виду діяльності, та контролювати процес гри. В ході рольової гри кожному учаснику дається загальна інформація про роль, яку він повинен виконувати. Можуть бути також використані рольові картки. Учасник не вільний у поданні своєї власної думки чи погляду на проблему. Він повинен відігравати роль певної особи. Картки з описом ролей не повинні містити велику кількість інформації. Багато викладачів скаржаться, що їх студенти постійно звертаються до інформації на картці, і це позбавляє гру спонтанності і життя.

Помилки студентів - це інтегральна частина процесу оволодіння іноземною мовою. Однак вважається недоцільним виправляти помилки студентів під час проведення сюжетно-рольової гри. Вони повинні бути виправлені після безпосереднього проведення гри. Викладач повинен надати учасникам можливість самим виправити помилки.

Як правило, рольова гра проводиться на завершальному етапі вивчення певної теми з метою закріплення або вдосконалення мовленнєвих умінь. Їй, в свою чергу, передують послідовна робота над лексичним матеріалом, його активізація і виведення на рівень мовлення.

Більшість методистів вважає за доцільне проводити гру на заключному етапі роботи над темою, оскільки не всі студенти можуть вільно імпровізувати в рольовій грі без попередньої підготовки. Деякі вважають, що ігри можуть бути використані на всіх етапах навчання, не даючи при цьому ніяких рекомендацій щодо дозування і послідовності введення ігор у навчальний процес. Не позбавлено справедливості твердження багатьох методистів стосовно того, що невеликі рольові ігри

варто вводити в навчальний процес уже на початковій стадії роботи над темою, щоб студенти звикали до цього виду роботи поступово, оскільки в іншому випадку гра не призводить до бажаних результатів через бар'єр, що виникає при незвичній формі спілкування, характерної для рольової гри.

Рольову гру можна розглядати як прийом та засіб особистісно-орієнтованого підходу. Адже умови і проведення гри надають можливості здійснення індивідуалізації: підбору мовленнєвих партнерів і груп з урахуванням спільності їх інтересів, варіативних мовленнєвих завдань, підбору мовленнєвих партнерів з урахуванням їх стилю володіння іноземною мовою, розмежування режимів виконання та обсягу вправ для студентів з різним типом володіння мовленнєвою діяльністю, тощо.

Гра допомагає зробити процес навчання цікавим, захоплюючим. Під час рольової гри студенти виступають суб'єктами ігрового процесу, його активними творцями. Учасники рольової гри не тільки роблять повідомлення з певної теми, але й невимушено вступають у бесіду, намагаються підтримати її. Вони цікавляться думкою інших, погоджуються, сперечаються, відстоюють свою позицію. Гра проходить у жвавій творчій атмосфері, і, зрештою, розмова стає невимушеною, що власне і є реалізацією комунікативного підходу. Адже створена умовна ситуація, в якій відбувається невимушене спілкування з обіграванням соціальних ролей, тобто моделюються реальні умови комунікації.

У грі навіть інтелектуально-пасивний студент є спроможним виконати таке завдання, яке йому важко дається виконати у звичайному житті. Відчуття рівності, атмосфера захопленості дають можливість студентам подолати скутість, зняти мовний бар'єр. Застосування рольових ігор на занятті з іноземної мови виявляється досить ефективним і мотивуючим методом в процесі формування у студентів навичок спілкування у професійно значущих ситуаціях.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Джандалиева Е. Ю. Ролевая игра как метод обучения профессионально ориентированному общению на занятии по английскому языку в техническом вузе // Известия ВолгГТУ, 2014. – №5. - С. 118-12.
2. Люшер М. А. Сигналы личности. Ролевые игры и их мотивы. – Воронеж: Реал, 2005. – 180 с.
3. Пассов Е.И., Кузовлева Н.Е. Урок иностранного языка. – Ростов н/Д: Феникс; М.: Глосса-Пресс, 2010. – 640 с.
4. Филатов В. М. Методическая типология ролевых игр / В. М. Филатов // Ин. яз. в шк. – 2008. – № 2. – С. 41 – 47.
5. Muggleston P. Teacher's resource book / Muggleston P., Elsworth S., Rose J. – Longman, 2007. – 282 p.
6. Shchokina T. A role-playing game as a means of effective professional English teaching/ Iлона Kostikova, Liudmyla Holubnycha, Tetiana Shchokina, Natalia Soroka, Viktoriia Budianska, Halyna Marykivska // Amazonia Investiga. – Vol. 8. – №24. – Diciembre, 2019. – P. 414-425.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Центральноукраїнський державний педагогічний університет
імені Володимира Винниченка

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University

ISSN 2522-4743

***Матеріали V Інтернет-конференції
«ІНОЗЕМНА МОВА У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ
СПЕЦІАЛІСТІВ: ПРОБЛЕМИ ТА СТРАТЕГІЇ»***

***Fifth Internet Conference Proceedings
"FOREIGN LANGUAGE IN PROFESSIONAL
TRAINING OF SPECIALISTS: ISSUES AND
STRATEGIES"***

***збірник тез доповідей
[Електронний ресурс]
ONLINE BOOK OF ABSTRACTS***

*20 лютого 2021
February 20, 2021*

Кропивницький – 2021
Kropyvnytskyi – 2021

ISSN 2522-4743

ББК 81.2(3)

і – 67

УДК 4И

Збірник тез доповідей [Електронний ресурс] V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Іноземна мова у професійній підготовці спеціалістів: проблеми та стратегії». – Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2021. – 360 с.

Online Book of abstracts of the fifth International scientific and practical Internet conference “Foreing language in professional training of specialists: issues and strategies”. – Kropyvnytskyi: EPC of Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University, 2021. – 360 p.

*Друкується за рішенням вченої ради
Центральноукраїнського державного
педагогічного університету імені Володимира Винниченка
(протокол № 8 від 22 лютого 2021 року)*

РЕДКОЛЕГІЯ:

**Світлана Іванівна Шандрук, доктор наук, професор
(Кропивницький, Україна);**

**Ліна Леонідівна Смірнова, доктор філософії, доцент
(Кропивницький, Україна);**

Prof. Dr. Eda Ustunel (Mugla, Turkey);

PaedDr. Eva Smetanová, PhD. (Trnava, Slovakia).

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

**Світлана Іванівна Шандрук, доктор наук, професор
(Кропивницький, Україна);**

**Олена Іванівна Москаленко, доктор наук, професор (Київ,
Україна);**

**Ліна Леонідівна Смірнова, доктор філософії, доцент
(Кропивницький, Україна);**

Еда Устюнель, доктор наук, професор (Mugla, Turkey);

Олена Гундаренко, доктор філософії (Žilina, Slovakia);

Єва Сметанова, доктор філософії, професор (Trnava, Slovakia);

**Бакірова Жаміля Махсудовна, магістр пед.н., ст. викл.
(Аркалик, Казахстан).**

*Оргкомітет не несе відповідальності за зміст науковий праць
та достовірність наведених фактологічних
та статистичних даних.*

***Матеріали V Інтернет-конференції
«ІНОЗЕМНА МОВА У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ
СПЕЦІАЛІСТІВ: ПРОБЛЕМИ ТА СТРАТЕГІЇ»***

***Fifth Internet Conference Proceedings
"FOREIGN LANGUAGE IN PROFESSIONAL
TRAINING OF SPECIALISTS: ISSUES AND
STRATEGIES"***

***ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
[Електронний ресурс]
ONLINE BOOK OF ABSTRACTS***

СВІДОЦТВО ПРО ВНЕСЕННЯ СУБ'ЄКТА ВИДАВНИЧОЇ СПРАВИ
ДО ДЕРЖАВНОГО РЕЄСТРУ ВИДАВЦІВ, ВИГОТІВНИКІВ І РОЗПОВСЮДЖУВАЧІВ ВИДАВНИЧОЇ
ПРОДУКЦІЇ
Серія ДК № 1537 від 22.10.2003 р.

Підписано до друку Формат 60x84^{1/16}. Папір офсет.
Друк різнограф. Ум.др.арк. 23,95. Зам. № 9430

РЕДАКЦІЙНО-ВИДАВНИЧИЙ ВІДДІЛ
*Центральноукраїнського державного педагогічного
університету імені Володимира Винниченка*
25006, Кропивницький, вул. Шевченка, 1.
Тел.: (0522) 28 59 84.
Fax.: (0522) 24 85 44
E-Mail.: mails@kspu.kr.ua